

РЕЛІГІЙНА ПАЛІТРА УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

СИЛАБУС

Спеціальність 041 Богослов'я
Галузь знань 04 Богослов'я
СВО PhD (Богослов'я)

ПРОФІЛЬ ВИКЛАДАЧА		
ПІБ	МАТВИЄНКО Оксана	
Вчене звання / науковий ступінь	доцент, кандидат філософських наук	
Електронна пошта	oxana.matviyenko@uzhnu.edu.ua	
Консультації		
ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ		
Загальна характеристика	Форма навчання	денна\заочна
	Мова викладання	українська
	Курс / семестр	відповідно вибору
	Кількість годин / кредитів	120 / 4
	Лекції	10
	Практичні заняття	14
	Самостійна робота	96
	Форма підсумкового контролю	залік
Анотація		
<p>Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні в аспірантів комплексного уявлення про релігійне життя в Україні, виявити причини та наслідки домінування певних релігійних течій, проаналізувати роль релігії в суспільних процесах та розвинути навички аналізу релігійних явищ в контексті їх взаємодії з іншими сферами суспільного життя.</p> <p>Завдання курсу: - надати інформацію про різні релігійні течії, їхні історичні корені; - охарактеризувати розподіл по території України та вплив релігійних течій на суспільні процеси; - проаналізувати соціальні аспекти різних релігійних течій, - ознайомитися із потенційними джерелами соціальної напруги та конфліктів.</p>		
Методи та техніки навчання	<p>Поєднання традиційних і новітніх методів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекції; семінарські / практичні; індивідуальні консультації; самостійна робота; - проблемні та інтерактивні методи, метод проблемного викладання з використанням елементів пояснювально-ілюстративного та евристичного методів; метод навчальної дискусії; моделювання тощо. 	
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення вивчення дисципліни здобувач освіти буде:</p> <p>знати: - роль релігії у формуванні культури, цінностей,</p> <p>вміти: - ефективно спілкуватися зі спеціальною та загальною аудиторіями стосовно питань релігії; застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології; - мати сформоване комплексне уявлення про релігійне життя в Україні; - розуміти причини та наслідки домінування певних релігійних течій; - аналізувати роль релігії в суспільних процесах.</p>	

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	лекції	практ.	сам. роб.
Тема 1. Поліконфесійність як історична та соціокультурна особливість України.	2	2	10
Тема 2. Трансформація православної ідентичності	1	2	10
Тема 3. Український греко-католицизм і римо-католицизм	1	2	12
Тема 4. Протестантська палітра України	1	2	12
Тема 5. Іслам та юдаїзм в Україні	1	2	12
Тема 6. Новітні релігійні рухи та неоязичництво	1	2	12
Тема 7. Релігія, війна та окупація	1	4	12
Тема 8. Конфесійне розмаїття серед військового капеланства	1	4	12
Тема 9. Свобода совісті та державно-конфесійні відносини	2	4	10
Тема 10. Секуляризація vs ресакралізація	1	2	10
Усього	12	26	112

Самостійна робота

Відповідно до теми практичного / семінарського заняття студент додатково опрацьовує питання та готує аналітичну довідку / повідомлення / презентацію

Основні теми для самостійної роботи

- Національна безпека та релігійний чинник:** межа між свободою совісті та захистом держави від впливу релігійних структур, центри управління яких знаходяться в країні-агресорі (кейс УПЦ МП).
- Релігійна ідентичність в умовах війни:** зміна парадигми «вірянин — громадянин», сплеск релігійності як копінг-стратегії та трансформація поняття «миру» в богословському дискурсі.
- Криза міжправославного діалогу:** пошук механізмів співіснування ПЦУ та УПЦ, проблема переходів громад та легітимація українського православ'я у світовому контексті.
- Релігійний плюралізм / Соціальна згуртованість:** українська модель мультиконфесійності в умовах радикалізації суспільних настроїв під час війни.
- Доля релігійних меншин на окупованих територіях:** дослідження репресій проти протестантів, мусульман та греко-католиків як загрози культурному різноманіттю України.
- Інституціоналізація капеланства:** правові та етичні колізії діяльності військових капеланів різних конфесій у світській армії та їхня роль у реабілітації ветеранів.
- Цифровізація релігії (Digital Religion):** онлайн-богослужіння та релігійний активізм у соцмережах, їх вплив на традиційну структуру громад та авторитет духовенства.
- Релігійна дипломатія:** роль українських церков як «м'якої сили» (soft power) на міжнародній арені для адвокації інтересів України та гуманітарної підтримки.

ДІАГНОСТИКА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форми контролю	Поточний	Усне опитування, виконання письмового / тестового завдання, повідомлення, доповідь та презентацій, тощо.
	Модульний	Виконання модульного завдання.

	<i>Мінімальна сума балів поточного та модульного контролю, що може автоматично зараховуватись з мінімальною оцінкою у якості підсумкової семестрової оцінки – 60.</i>			
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання кожного змістового модулю здійснюється за 100-бальною шкалою:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ практичні (семінарські) заняття; ▪ самостійна та індивідуальна робота студента; ▪ модульне завдання. <p>Максимальна кількість балів за кожний вид роботи становить 100 балів.</p>			
Шкала оцінювання	Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен / диф. залік	Залік
	90 - 100	A	відмінно	зараховано
	82 - 89	B	дуже добре	
	74 - 81	C	добре	
	64 - 73	D	задовільно	
	60 - 63	E	задовільно (достатньо)	
35 - 59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)		
0 - 34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)		
Політика оцінювання	<p>Під час вивчення курсу заохочується використання мобільних пристроїв. Під час проведення аудиторних занять здійснюється комунікація у віртуальному середовищі курсу в режимі реального часу. Облік часу роботи й активності здобувачів вищої освіти додатково фіксуються в автоматичному режимі.</p> <p><i>Відвідування та / або участь:</i> відвідування та активна участь є класифікованою складовою курсу, що оцінюється, дистанційна он-лайн участь студента допускається за умови наявності у нього відповідних технічних засобів.</p> <p><i>Академічна доброчесність та співпраця:</i> не допускається порушення норм авторського права, у разі виявлення порушення норм академічної доброчесності (фальсифікація, списування, брехня, підтасовка даних тощо) робота студента не оцінюється. Заохочується групова робота із презентацією її результатів.</p> <p><i>Студенти з обмеженими можливостями:</i> можуть брати дистанційну (онлайн) участь на підставі особистого звернення.</p> <p><i>Несвоєчасне виконання:</i> допускається за умови наявності непереборних обставин, що перешкоджали вчасному представленню, що підтверджується документально (наприклад, довідка лікаря).</p>			
Політика щодо зарахування результатів неформальної освіти	<p>Відповідно до Положення про «Неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Карпатського університету імені Августина Волошина»: https://kau.com.ua/wp-content/uploads/2025/12/Polozhennia_Neformalna-osvita-ZATVERDZhENE-2024.pdf</p>			
Базова література та інформаційні джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Академічне релігієзнавство: Підручник / За наук. ред. проф. А. М. Колодного. – К.: Світ Знань, 2000. – 862 с. 2. Історія і теорія релігії та вільнодумства: Навч. посібник / За ред. М. М. Заковича. – К., 1996. 3. Калінін Ю.А., Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: Підручник. – К.: Наук. думка, 1999. – 252 с. 4. Кислюк К.В., Кучер О.М. Релігієзнавство: Підручник. – К.: Кондор, 2004. – 396 с. 6. Петрушенко В.Л., Петрушенко О.П., Скалецький М.П. Релігієзнавство: Навч. посібник. – Львів: Новий світ – 2000, 2005. – 420 с. 			